

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

2017/1 BSF 61 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om voksenattester til personale, der arbejder med mennesker, som har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 17. januar 2018 af Karina Adsbøl (DF), Pernille Bendixen (DF),
Jens Henrik Thulesen Dahl (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Susanne Eilersen (DF),
Søren Espersen (DF), Morten Marinus (DF), Karin Nødgaard (DF) og Peter Skaarup (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

**om voksenattester til personale, der arbejder med mennesker, som har en fysisk
eller psykisk funktionsnedsættelse**

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte de nødvendige lovforslag og foretage de nødvendige administrative ændringer, der kan sikre, at personer, der arbejder med mennesker med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, f.eks. ældre, udviklingshæmmede, handicappede og mennesker med psykiske lidelser m.v., skal give samtykke til, at der indhentes en attest, der viser, at de pågældende ikke er dømt for overtrædelse af en række nærmere bestemte paragraffer i straffeloven. Afgrænsningen af disse skal ske efter forhandling med Folketingets partier.

Bemærkninger til forslaget

Det er efter forslagsstillernes opfattelse vigtigt at forebygge seksuelle overgreb, vold, tyverier og røverier mod mennesker, der har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, herunder mennesker med et handicap, ældre, udviklingshæmmede, mennesker med psykiske lidelser m.v. Disse sårbare borgere i vores samfund er kendetegnet ved, at de oftest er dybt afhængige af andres hjælp i dagligdagen. Desværre har vi set mange eksempler på, at ansatte i psykiatrien, i hjemmeplejen, på bosteder og på plejehjem på det groveste har misbrugt det ansvar, de har fået for at hjælpe de mennesker, som er afhængige af deres hjælp.

Siden år 2000 er 12 SOSU-assistenter eller andet plejepersonale blevet dømt skyldige i seksuelle overgreb på demente ældre, udviklingshæmmede eller psykisk syge. Overgrebene fandt sted på institutioner, hospitaler eller i borgerens eget hjem. Forskere mener dog, at mørketallet for overgreb kan være særlig stort, når det drejer sig om disse særligt sårbare borgere. Det kom frem i forbindelse med, at Danmarks Radio satte fokus på emnet med P1 Dokumentar: »Sexkrænkeren i hjemmeplejen«, den 11. februar 2016.

Et konkret eksempel på en sådan grov udnyttelse af svage medborgere er sagen om en psykiater, der trods en dom for seksuelle overgreb på en patient i Norge alligevel fik ansættelse som psykiater i Danmark. Her blev han i 2016 idømt 3 måneders fængsel og 20.000 kroner i erstatning til offeret for misbrug af sin stilling til at udnytte en kvindelig patient seksuelt. I 2017 blev psykiateren på ny anklaget for sexovergreb på Psykiatrisk Hospital i Risskov (»Psykiater anklages for sex med psykisk syg kvinde i 12 år«, www.dr.dk, den 8. august 2017).

I en anden sag havde en nattevagt udnyttet, at en kvindelig patient ved Psykiatrisk Center i Hvidovre lå fastspændt, til at begå seksuelle overgreb på hende. Samme vagt forgreb sig senere på en medicinpåvirket patient på Psykiatrisk Center Amager. Vagten blev i Østre Landsret idømt 4 måneders fængsel, hvoraf den ene dog er gjort betinget (»Nattevagt forgreb sig på fastspændt kvindelig patient«, www.avisen.dk, den 28. januar 2016).

Forslagsstillerne ønsker, at der skal være den samme kontrol af plejehjemsansatte, hjemmehjælpere, ansatte på bosteder og i psykiatrien, læger og øvrige ansatte i sundhedssektoren, som der er for personale, der arbejder med børn. Derfor indebærer beslutningsforslaget, at der i lighed med de allerede kendte børneattester indføres lovpligtige voksenattester for personer, der ansættes til arbejde med mennesker med en enten fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, f.eks. ældre, udviklingshæmmede, handicappede og mennesker med psykiske lidelser m.v.

Voksenattesten skal fungere på samme måde som de kendte børneattester. Når en person f.eks. skal ansættes til at tage sig af udviklingshæmmede på en institution, skal institutionen indhente en voksenattest for at sikre sig, at den pågældende person ikke tidligere har begået vold, tyverier, røverier, blufærdighedskrænkelser, seksuelle overgreb eller tilsvarende krænkelser. Den konkrete udformning af voksenattestene, herunder præcis hvilke straffelovsovertrædelser der skal være omfattet af voksenattestene, og præcis hvilke personalegrupper der skal være omfattet, skal aftales efter forhandlinger med Folketingets partier.

Beslutningsforslaget tager alene sigte på nye ansættelser og ikke personer, der allerede er ansat til at tage sig af mennesker med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser. Forslaget forventes at være udgiftsneutralt, da eventuelle merudgifter vil udlignes af det, der spares ved at undgå fremtidige sager om overgreb mod mennesker med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser. Såfremt det viser sig, at beslutningsforslaget ikke er udgiftsneutralt, skal finansieringen drøftes med Folketingets partier.

Børneattester

Som nævnt ønsker forslagsstillerne, at udformningen af de nye voksenattester skal tage udgangspunkt i de allerede kendte børneattester. En børneattest er en særlig straffeattest, der indeholder oplysninger om afgørelser, dvs. domme m.v., om visse seksualforbrydelser begået mod børn under 15 år. Myndigheder,

foreninger m.v. har pligt til at indhente en børneattest hos Rigspolitiet for personer, der skal fungere som trænere, instruktører, holdledere eller lærere for børn under 15 år, herunder assistenter, vikarer, afløsere og studerende i praktik, såfremt der er tale om en fast tilknytning. Det kan f.eks. være skolelærere, fodboldtrænere, spejderledere, dagplejemødre, livreddere i en svømmehal eller pedeller på en skole. Ansøgeren skal give sit samtykke til, at børneattesten udleveres. Disse regler er fastsat i børneattestloven, og det fremgår af en række bekendtgørelser, hvilke stillinger der er omfattet af reglerne.

En børneattest indeholder oplysning om en eller flere af følgende typer straffelovsovertrædelser:

- Incest, samleje eller anden kønslig omgang med børn under 15 år.
- Udbredelse eller besiddelse af børnepornografi.
- Blufærdighedskrænkelser af børn under 15 år.

En negativ attest – eller blank attest – betyder, at den person, som attesten vedrører, ikke har domme om sædelighedsforbrydelser bag sig.

Selve formålet med børneattesten er således at forhindre seksuelle overgreb mod børn, og på samme måde vil indførelsen af voksenattester målrettet kunne forhindre en række forskellige typer af overgreb mod samfundets svageste grupper.

Gældende praksis

Det er i dag muligt ved ansættelse af forskellige personalegrupper at indhente eller bede om samtykke til at indhente straffeattester. Kommunerne kan f.eks. med samtykke indhente en offentlig straffeattest for en person, der søger om ansættelse ved dagtilbud og døgntilbud for børn og unge og ved dagtilbud og botilbud for voksne. Ved ansættelser til hjemmeplejen kan kommunerne indhente en privat straffeattest fra Rigspolitiet med samtykke fra den person, oplysninger vedrører. Kommunerne kan også indhente en straffeattest fra ansøgerne selv, som vil kunne få en privat straffeattest udstedt hos politiet. Det er dog den enkelte kommune – eller de kommunale tilbud, hvis opgaven er delegeret til et tilbud – der som ansættelsesmyndighed tager stilling til, om der skal indhentes en straffeattest i forbindelse med ansættelse af personale til kommunale bo- eller dagtilbud og personale til hjemmeplejen, der skal tage sig af borgere i deres eget hjem (folketingsåret 2015-16, Sundheds- og Ældreudvalget, alm. del, spørgsmål 478). Forslagsstillerne ønsker i modsætning til gældende praksis, at arbejdsgiver for en lang række personalegrupper får pligt til at indhente en voksenattest. En attest, herunder ikke mindst arbejdsgiverens pligt til at indhente den, vil markant kunne styrke forebyggelsen af seksuelle overgreb, vold, tyverier, røverier og blufærdighedskrænkelser mod mennesker med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

Selv om det i dag er muligt ved ansættelse af forskellige personalegrupper at indhente straffeattester, vil oplysninger om tidligere straffe ikke nødvendigvis fremgå særlig lang tid, og derfor vil de traditionelle straffeattester ikke altid kunne bruges til at forhindre potentielle overgreb. På en offentlig straffeattest vil afgørelser som udgangspunkt blive stående i 10 år, mens de på en privat straffeattest vil blive stående i 2, 3 eller 5 år, afhængigt af hvilken sanktion der er tale om. Derfor ønsker forslagsstillerne, at oplysninger om eventuelle tidligere lovovertrædelser skal fremgå af voksenattesterne, lige så længe som de fremgår af børneattesterne. I børneattesterne vil oplysningerne om en begået lovovertrædelse fremgå, i mindst 10 år regnet fra f.eks. dommen, løsladelsen eller bødens betaling, men domme for visse sædelighedsforbrydelser slettes tidligst efter 20 år regnet fra f.eks. dommen eller løsladelsen, og domme for grove sædelighedsforbrydelser vil fremgå mindst til den registrerede fylder 80 år, i nogle tilfælde til den registrerede dør.

Dansk Folkeparti har tidligere fremsat beslutningsforslag med lignende indhold, jf. beslutningsforslag nr. B 73 (om voksenattester til personer, der arbejder med udsatte udviklingshæmmede), folketingsåret 2014-15, 1. samling. Der henvises til www.folketingstidende.dk, Folketingstidende 2014-15, 1. samling, sektion A, B 73 som fremsat, og sektion F, møde 83 kl. 18.22.

Skriftlig fremsættelse

Karina Adsbøl (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om voksenattester til personale, der arbejder med mennesker, som har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

(Beslutningsforslag nr. B 61)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.